

หลังจากดำเนินการบูรณะปฏิสังขรณ์และสร้างสถาปัตยกรรมใหม่ ภายในเขตพุทธาวาสแล้วช่วยให้ภูมิสถาปัตย์สวยเด่นชัดเจนขึ้น ยังเหลือเพียงการตกแต่งด้วยพืชสวนประดับและส่วนประกอบของสวนประดับให้สวยงามเหมาะสมยิ่งขึ้น

ภาพถ่ายทางอากาศภูมิทัศน์วัดพิชัยสงครามเขตพุทธาวาสได้รับการพัฒนาแล้ว และในภาพแสดงให้เห็นเขตชุมชนเมืองสมุทรปราการชั้นในที่มีวัดพิชัยสงครามเป็นจุดเริ่มต้นของการเข้าสู่เมืองสมุทรปราการชั้นใน

พิมพ์ที่ **ช.แสงงามการพิมพ์** 5-7 ถ.ประโคนชัย ต.ปากน้ำ อ.เมือง จ.สมุทรปราการ
TEL. 3872033, 3870612, 3893641, 3895457 FAX. 3871045

การพัฒนาและจัดภูมิทัศน์
บริเวณอุโบสถและเจดีย์วัดพิชัยสงคราม

หน่วยอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมศิลปกรรมท้องถิ่น
จังหวัดสมุทรปราการ
โรงเรียนสมุทรปราการ
อำเภอเมืองสมุทรปราการ จังหวัดสมุทรปราการ

วัดพิชัยสงคราม

วัดพิชัยสงคราม (วัดนอก) ตั้งอยู่ที่ตำบลปากน้ำ อำเภอเมืองสมุทรปราการ จังหวัดสมุทรปราการ สร้างในสมัยพระเจ้าบรมโกศครองกรุงศรีอยุธยา เมื่อ พ.ศ. 2299 เดิมชื่อว่าวัดโพธิ์ หน่วยอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมศิลปกรรมท้องถิ่นจังหวัดสมุทรปราการ ได้ให้ความสำคัญเป็นอย่างยิ่งแก่วัดนี้ เนื่องจากมีเขตธรณีสงฆ์ครอบคลุมพื้นที่ย่านประวัติศาสตร์ เมื่อจะเข้าสู่เมืองสมุทรปราการชั้นใน พอได้เห็นวัดพิชัยสงครามก็รับรู้ได้ว่าได้เข้าสู่ย่านประวัติศาสตร์ป้อมเมืองสมุทรปราการแล้ว ทั้งนี้ โดยนัยทางประวัติศาสตร์เมืองสมุทรปราการตั้งอยู่บริเวณบางเจ้าพระยา เขตที่ดินตำบลบางเจ้าพระยา มีที่ดินรวมอยู่ 3 แปลง คือ แปลงที่ 1 **หมู่บ้านหัวค่าย** ปัจจุบันเรียกตำบลบางเมือง อาณาเขตทิศเหนือจดคลองมหาวงษ์ ทิศใต้จดคลองวัดนอก (ทะลุออกคลองมหาวงษ์) ทิศตะวันออกจดคลองวัดนอก ทิศตะวันตกจดแม่น้ำเจ้าพระยา แปลงที่ 2 เป็นที่ธรณีสงฆ์วัดพิชัยสงคราม เรียกว่า **บางฆ้อง ปัจจุบันเรียกตำบลปากน้ำ** ทิศเหนือจดคลองวัดนอก ทิศใต้จดคลองบางฆ้อง ทิศตะวันตกจดคลองโพงพาง และคลองเมืองด้านทิศตะวันออกเฉียงใต้ ทิศตะวันตกจดแม่น้ำเจ้าพระยา แปลงที่ 3 เรียกว่า **หัวเกาะ** อันเป็นที่ตั้งสถานที่ราชการแต่เดิม

ชัยภูมิสร้างแขวงเมืองและป้อมเมื่อครั้งที่พระบาทสมเด็จพระพุทธเลิศหล้านภาลัยได้โปรดให้สร้างป้อมปราการสำหรับป้องกันปัจจานึกนิกรเมื่อ พ.ศ. 2362 นั้น สร้างที่ตำบลบางเจ้าพระยาในเขต**ธรณีสงฆ์วัดนอก**ที่ว่างอยู่ ได้แก่ ป้อมประโคนชัย ป้อมกายสิทธิ์ ป้อมนารายณ์ปราบศึก ป้อมปราการ แล้วชักปีกกากำแพงป้อมเชื่อมโยงกันตลอด ภายในมีตึกดินระเบิด ฉางข้าว และเครื่องราญรอนปัจจานึกพร้อมเสร็จ ศาลเจ้าพ่อหลักเมืองก็ได้สร้างในพื้นที่เขตเมืองชั้นในเช่นกัน ทำพิธีฝังอาถรรพ์หลักเมืองเมื่อ พ.ศ. 2365

สภาพเดิมก่อนดำเนินการตามโครงการพัฒนา และจัดภูมิทัศน์บริเวณอุโบสถและเจดีย์วัดพิชัยสงคราม

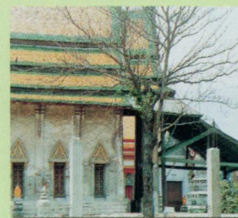
พระเจดีย์กลมทรงสูงระฆังเรียวหน้าวัดพิชัยสงคราม เป็นเจดีย์ทรงเครื่อง มีบัวกลุ่มที่สวยเด่นสะดุดตาอย่างมาก รูปทรงเจดีย์เช่นนี้เป็นเจดีย์ทรงนิยมครั้งปลายกรุงศรีอยุธยา

ด้านหน้าอุโบสถก่อนบูรณะ ได้ต่อพาไลไว้ มีรูปปั้นพระมาลัยประดิษฐานอยู่

ด้านหลังอุโบสถแสดงให้เห็นลักษณะเด่นของบัวปลายเสา ซึ่งปลายเสาเอนสอบเข้าตามแบบอุโบสถที่มีฐานแอ่นโค้งทรงสำเภามาแต่เดิม

ด้านข้างอุโบสถถ่ายจากด้านทิศเหนือแสดงให้เห็นพาไลที่ได้ต่อเติมไว้ ทำให้มีสิ่งปลอมปนบนสถาปัตยกรรม

ซุ้มประตูอุโบสถเป็นแบบซุ้มปราสาทมีลายปูนปั้นที่มีความละเอียดและสวยงาม

อุโบสถ (เดิม) ก่อนการบูรณะปฏิสังขรณ์ มีรูปหล่อพระมาลัยประดิษฐานอยู่หน้าอุโบสถใต้ร่มเงาของพาไลที่ต่อเดิมไว้

เมื่อได้กราบนมัสการประสานความร่วมมือกับเจ้าอาวาสวัดพิชัยสงครามในการจัดทำโครงการพัฒนาภูมิทัศน์บริเวณอุโบสถและพระเจดีย์แล้ว ได้ใช้งบประมาณซึ่งได้รับการสนับสนุนโครงการจากสำนักนโยบายและแผนสิ่งแวดล้อม จัดซื้อไม้ดัดไทยประดับตกแต่ง เพื่อสร้างบรรยากาศและเสริมคุณค่าสถาปัตยกรรมในอันที่จะนำไปสู่การสร้างแนวร่วมในชุมชนเมืองเรื่องการพัฒนาภูมิทัศน์วัดพิชัยสงคราม

พระเจดีย์กลมทรงสูง
ระฆังเรียว ทรงเครื่อง
หน้าวัดพิชัยสงคราม
สถาปัตยกรรม - ศิลปกรรม
แรกที่ได้พบก่อนเข้าสู่
เมืองสมุทรปราการชั้นใน

ภูมิทัศน์บริเวณพระเจดีย์
ที่ยังไม่สวยงามเมื่อยาม
เดินทางเข้าสู่เขตเมือง
สมุทรปราการ เนื่องจาก
ยังไม่ได้พัฒนาภูมิทัศน์

ภูมิทัศน์
หน้าวัดพิชัยสงคราม
ก่อนการบูรณะปฏิสังขรณ์
และพัฒนาภูมิทัศน์

การพัฒนาภูมิทัศน์ในบริเวณอุโบสถและพระเจดีย์พร้อมๆ กับการบูรณะปฏิสังขรณ์สถาปัตยกรรม - ศิลปกรรม ด้วยงบประมาณที่วัดพิชัยสงคราม ดำเนินการจัดหาโดยที่หน่วยอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมศิลปกรรมท้องถิ่น เป็นเพียงฝ่ายกราบนมัสการให้ข้อเสนอแนะบ้างตามสมควร

การปรับปรุงแนวกำแพงแก้วและแนวรั้วด้านทิศเหนือ

รั้วที่ปรับปรุงด้านทิศเหนือริมคลองวัดนอก และพื้นที่ด้านหลังอุโบสถ (เดิม) เตรียมจัดปลูกพืชสวนประดับ

ด้านหลังอุโบสถ (เดิม) เมื่อเริ่มพัฒนาและเตรียมบูรณะปฏิสังขรณ์ เตรียมจัดภูมิทัศน์ในเขตพุทธาวาส

ภูมิทัศน์อุโบสถ (ใหม่) วัดพิชัยสงคราม เมื่อเดินทางเข้าสู่เมืองสมุทรปราการชั้นใน บนถนนประโคนชัย ภูมิทัศน์นี้อยู่ด้านซ้ายมือ

พระอุโบสถ (ใหม่) แบบจตุรมุขสร้างขึ้นในพื้นที่เตรียมจัดภูมิทัศน์ในเขตพุทธาวาสของวัดพิชัยสงคราม

ภายถ่ายจากด้านหน้าอุโบสถ (เดิม) ที่บูรณะปฏิสังขรณ์ผ่านแนวกำแพงแก้วไปสู่อุโบสถ (ใหม่) ซึ่งเป็นแบบจตุรมุขมียอดเจดีย์เป็นแกนกลางของจตุรทิศ วัดพิชัยสงครามจะจัดทำฉัตรทองสวมเป็นเครื่องยอดของเจดีย์ในลำดับต่อไป

อุโบสถวัดพิชัยสงคราม ด้านหลังเมื่อบูรณะปฏิสังขรณ์แล้ว และเตรียมจัดภูมิทัศน์

รูปหล่อพระมาลัยและซุ้มปราสาทหน้าอุโบสถ (เดิม) เมื่อผ่านการบูรณะแล้ว

